

## **Tema: Menneske og natur**

**Mål:** Læse og forstå digtet på svensk, dansk og norsk. Fortolke digtene og arbejde med æstetiske udtryksformer.

**Tidsforbrug:** En eller flere lektioner (60 minutter eller mere)

## **Digte**

Når en stein af Gro Dahle, NÅR EN STEIN – KLIMAAKSJON / NORDISKE FORFATTERES KLIMAKAMPAGNE // NWCC (norsk digt)

Øksen af Pia Tafdrup (dansk digt)

En urvuxen värld af Marie Metso, Marie Metso: ”En urvuxen värld” – Kristianstadsbladet (svensk digt)

## **Indledning**

I de senere år er spørgsmål om naturen kommet i fokus, ikke mindst gennem Agenda 2030 og de 17 verdensmål. Hvordan kan vi sikre, at fremtidige generationer kan leve og overleve på vores planet? Der er ingen enkle svar på dette spørgsmål, men det er et spørgsmål, som mange mennesker overvejer. For eksempel gør forfatterne til de tre digte, du skal læse og arbejde med, det. Digtene diskuterer forholdet mellem mennesker og natur på forskellige måder. Du kan vælge at læse og arbejde med et af digtene eller med alle tre digte. Nedenfor er forslag til opgaver at starte fra.

## **Arbejdsgang, hvis du skal arbejde med ét af digtene**

### **Før læsning**

Naturen har altid været vigtig for mennesker: den har givet os alt, hvad vi behøver for at overleve og have det godt. Naturen har givet os luft at trække vejret, vand at drikke, mad at spise og miljøer at besøge og bare være i.

Hvad betyder naturen for dig? Diskuter!

### **Under læsning**

Læs hvert digt tre gange, og start under hver læsning med spørgsmålene nedenfor.

### **Første læsning – Hvad handler digtet om?**

Hvordan beskrives forholdet mellem mennesker og natur i digtet?

Hvad siger digtet om mennesker?

Hvilken stemning formidler digtet?

Hvilken linje i digtet føles mest betydningsfuld?

Er der et ord, der er centralt for digtet? Hvilket?

### **Anden læsning – Hvordan er digtet struktureret?**

Hvordan er digtet struktureret? Er der strofer? Hvis ja, hvor mange verslinjer er der i hver strofe?

Hvilke typiske træk ved digte er der (billedsprog, rim, gentagelser osv.)?

Hvad er karakteristisk for sproget i digtet?

Hvordan bruges korte og lange sætninger?

### **Tredje læsning – Hvad betyder digtet?**

Hvordan giver digtet perspektivet på mennesker og natur?

Ligger vægten på mennesker eller natur?

Hvilke budskaber formidler digtet?

Hvad betyder digtet for dig i dag?

### **Efter læsning**

De tre digte handler om forholdet mellem mennesker og natur på forskellige måder. Nu er det din tur til at skrive et digt om forholdet mellem mennesker og natur.

### **Arbejdsgang, hvis du skal arbejde med alle digtene**

#### **Før læsning**

Tag papir og pen frem. Hvad tænker du på, når du hører ordet natur? Skriv dine tanker ned. Diskuter derefter disse i en gruppe. Har natur den samme eller forskellige betydninger for dig?

#### **Mens du læser**

Arbejd to og to. Læs ét digt ad gangen. Brug ordbogen, hvis der er ord, du ikke forstår. Slå også andre ord op, der er svære. Skriv ned, hvad du synes, de forskellige digte handler om.

Diskuter derefter, hvordan de forskellige digte kan relateres til temaet menneske og natur.

### Efter læsning

Vælg et af digtene og lav en collage eller en illustration til digtet.

*Pia Tafdrup*

## Øksen

Øksen i træet  
mit hjerte hamrer  
vildt bag barken  
min modstand slår dybe revner

var jeg hønen på blokken  
lå jeg allerede død  
og I kunne tage mig  
sprøjtende varm

nu venter jeg  
med skrål i halsen  
på kløveøksens næste hug  
og næste.

**Gro Dahle**

**NÅR EN STEIN**

Hva er det første?

Hvor begynner det?

Når starter bevegelsen?

Tanken? Ordet? Stemmen?

Hva setter det hele i gang?

Når begynner en stein å rulle?

Når begynner et ras å rase?

Et tre å velte? En løk å spire?

En settepotet? Et såkorn? Et frø?

Har steinen vært i gang bestandig?

Noe på vei, noe på gang? En innebygget reise?

Når begynner en stein å lene seg framover?

Når begynner den å vippe, tippe?

Hvor er punktet hvor alt begynner?

Er det nå

eller har det vært bestandig?

Når begynner et folk å bevege seg?

Hvor begynner et samfunn å snu?

Når begynner en verden å vippe?

Ligger det i tanken eller ordet?

Ligger det i kroppene eller i tiden?

Når åpner vi oss for forandring?

Når begynner tankene å rulle?

Ordene å velte framover?

Forandringen å skje?

Når begynner fjellet å flytte seg?

Ett skritt om gangen, så raskere?

Hvor starter bevegelsen?

Hvor slutter bevegelsen?

Slutter det aldri?

Holde, bære, løfte?

Bølge forover?

Kna og elte. Kna og elte.

Velte utover til alle kanter.

Stikke. Så. Plante.

Gå framover, vippe forandringen i gang.

Løk, poteter, frø i jorden,

trille steiner, dytte fjellet i gang,

flytte åsen,

skyve skyve.

Og nå ruller vi!

Nå ruller vi!

## **Marie Metso**

### **En urvuxen värld**

Vi växer ur världen

Urtiden växer inte längre tillbaka

vissnar bara bort

\*

Ur tid är släktleden

Inga tidsur på vår sida

Varken gregorianska

eller Doomsday Clock

\*

De tickar bara närmare

Midnatt

\*

Vi är tidsur

som lever

på lånad tid

\*

Ingen kommer att vrida upp oss

när världen slocknar

\*

Rättelse:

Världen kommer inte att vrida upp oss

när vi släckt den